

Kako smo gospodarili?

Z rezultati v prvem letu srednjeročnega načrta 1981-85 ne moremo biti povsem zadovoljni

Po prvem letu uresničevanja srednjeročnega načrta 1981-85 lahko ugotovimo, da z doseženimi rezultati ne moremo biti povsem zadovoljni. Pa ne zaradi slabega dela, ampak bolj zaradi gospodarskih razmer, ki so se že lani in se še vedno vse bolj zaostajajo, tako da pri končnem obračunu pretehtajo še tako uspešne delovne rezultate.

PROIZVEDLI SMO ZA 5,7 ODSOTKOV VEČ

Kljub težavam je lani bežigrasjsko gospodarstvo uspešno uresničilo za 0,7 odstotkov višjo fizično rast industrijske proizvodnje, kot smo načrtovali. Načrtovali smo 5 odstotno povečanje. Izvoz, ki je za 24,4 odstotke presežal tistega, iz leta 1980, je bil za 11,3 odstotke višji od načrtovanega. Tudi regionalno je bil zelo uspešno razporejen, saj je bilo več kot 86 odstotkov izvoza usmerjenega na konvertibilno področje. Uvoz je zaostajal za izvozom kar za 102 odstotke. Kljub temu pa vsebuje bežigrasjsko gospodarstvo na izvoznem področju še precej možnosti, saj jih od 187 organizacij združenega dela le 57 izvaža.

ZASLUŽIMO VSE MANJ

Umirilo se je tudi zaposlovanje, saj je lani bežigrasjsko gospodarstvo zaposlilo za 0,5 odstotkov manj ljudi, kot prejšnje leto. Povprečni osebni dohodek na zaposlenega je lani znašal 13.129 dinarjev. Če upoštevamo porast življenjskih stroškov, je bil za 6,3 odstotke nižji kot v letu 1980. Realni standard še naprej pada, čeprav je gospodarstvo razporedilo več sredstev za osebne dohodke, kot bi jih po določilih dogovora smelo. Če bi v celoti upoštevali določila Dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporeditve dohodka, bi bil realni padec osebnih dohodkov še višji - znašal bi 9,1 odstotkov.

TEŽAVE, TEŽAVE...

Zaostreni pogoji gospodarjenja, v katerih je lani bežigrasjsko združeno delo kljub temu ustvarilo zadovoljive rezultate, so se kazali predvsem v visoki rasti cen, stalnih težavah pri oskrbi s surovinami in reprodukcijskimi materiali - domačimi in uvoženimi, v močno omejenem uvozu opreme in

surovin, v zaostrenih kriterijih investiranja, splošni nelikvidnosti in zato tudi povečani finančni nedisciplini. Vse to je v nekaterih organizacijah združenega dela bolj, druge pa manj, vplivalo na normalen poslovnih proces, zviševalo materialne stroške poslovanja in zmanjševalo dohodek. Dohodek bežigrasjskega gospodarstva je bil lani sicer nominalno višji za 29,9 odstotkov kot prejšnje leto, zaradi visoke rasti cen pa je bil realno nižji za 0,8 odstotkov in je močno zaostajal za načrtovanim porastom za 5 odstotkov. Pozitiven pa je podatek, da je rast splošne porabe zaostajala za rastjo dohodka, saj se je povečala le za 8 odstotkov, lahko pa bi se za 26,9 odstotkov, kot smo predvidevali.

MOTNJE IN IZGUBE MORAMO KAR NAJHITREJE ODPRAVITI

Dve organizaciji združenega dela sta (Iskra, tozdr. Tovarna naprav in elementov za energiko in teleinformatiko ter ABC Pomurka, tozdr. Gostinsko prehrambeni center) sta lanske poslovno leto zaključili z izgubo v skupni višini 6.456.000 dinarjev. To je za en odstotek manj kot lani, pa tudi število izgubašev se je letos zmanjšalo za enega. Z motnjami v poslovanju pa je lanske poslovno leto končalo 25 organizacij združenega dela. Vse te bodo obiskale delovne skupine, da se bodo pogovorili o vzrokih izgub in motenj ter o realnih možnostih za izdelavo takega programa za odpravo izgub, ki bo uresničljiv v najkrajšem možnem času.

Ker se nekatere organizacije združenega dela pojavljajo na seznamu z motnjami že dlje časa in ni še nikakršnega izboljšanja, bodo delovne skupine predlagale izvršnemu svetu take ukrepe, ki bodo zagotovili uresničeni v letošnjem letu.

POD DROBNOGLEDOM

Naložbe za gradnjo in nakup objektov in opreme smo lani močno omejili ter tudi za Bežigradom kritično pretresli njihovo upravičenost in družbeno potrebnost. Tako je bilo ob koncu lanskega leta za Bežigradom v fazi izgradnje 24 investicijskih objektov, ki bodo daljnoročno pripomogli k preobrazbi gospodarstva, v

skupni predračunski vrednosti 1.476.798.000 dinarjev. 36 odstotkov tega zneska bodo plačale organizacije združenega dela iz Bežigrada, ostalo pa investitorji iz drugih občin. 57 odstotkov zbranih denarja bomo naložili v trgovino, 33,5 odstotkov v industrijo, ostalo pa v druge dejavnosti, razen prometa, poslovnotehničnih in finančnih storitev, ki nimajo nobene naložbe.

IZGUBARJEV V NEGOSPODARSTVU NI VEČ

V negospodarstvu so organizacije združenega dela za Bežigradom lani dobro poslovale, saj je celotni prihodek porasel za 32,3 odstotke v primerjavi z letom poprej. Zaradi visoke rasti cen pa je celotni prihodek vseeno realno padel. Samo ena organizacija združenega dela s področja negospodarstva je lani poslovala z izgubo pa še ta je z zadnjim dnem decembra lani nehala obstojati.

VIDA PETROVČIČ

DRUŽBENI PLAN SRS

Koliko velja resolucija?

Izvršni svet občine Ljubljana Bežigrad se je na svoji seji 9. marca spopadel z različnim in nevsklajanim obravnavanjem združenega sredstva za SIS materialne proizvodnje. Črna republiška dokumenta imata namreč različna določila za isto temo. Poglejmo na kratko za kaj gre.

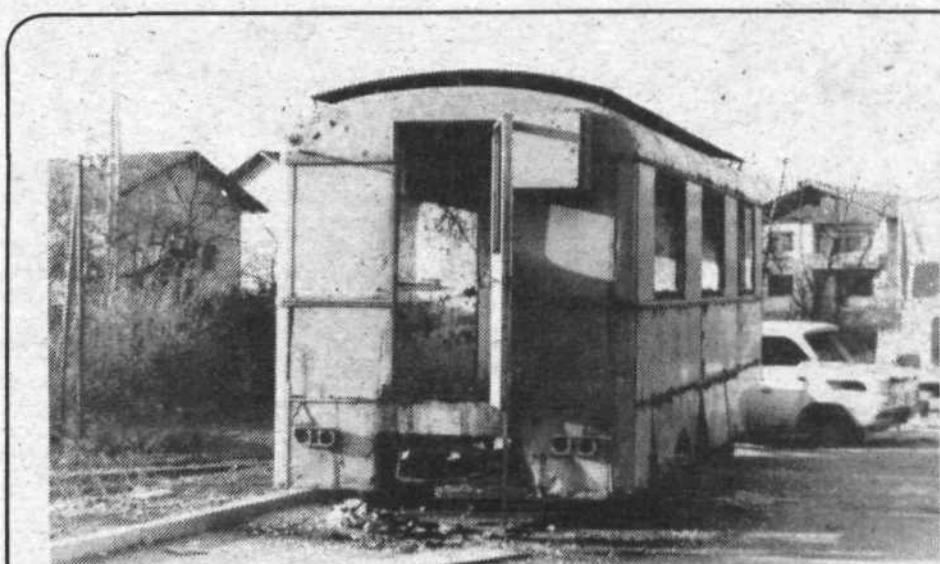
Resolucija o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije v letu 1982 opredeljuje v II. poglavju, ki ima naslov »Aktivnosti na področju ekonomskih odnosov s tujino« med drugim tudi naslednje: Večje usmerjenost OZD v izvoz bo SR Slovenije v letu 1982 še naprej podpirala tudi z ukrepi tekoče ekonomske politike...

Organizacije združenega dela, ki dosegajo večji delež izvoza na konvertibilnem področju, bodo združevale relativno manj sredstev za razvoj gospodarske infrastrukture.

Temu nasproti na Aneksi k Samoupravnemu sporazumu o temeljnih planih SIS elektrogospodarstva, nafte in plina, železniškega in luškega prometa in cest SRS nimajo nobenih določil o olajšavah izvoznikom pri združevanju sredstev.

V Uradnem listu SRS št. 2/82 so izdali Navodilo o načinu obračunavanja obveznosti za razvoj določenih dejavnosti posebnega družbenega pomena s področja materialne proizvodnje iz katerega je razvidno, da je za vse OZD določena enaka in enotna osnova ter odstotek združevanja.

Ko so lani spomladi, bilo je ko-

H KUPU NESNAGE ŠE EN KUP

Že leta si prizadevamo za čim lepše in tem bolj čisto okolje. Pa so kot vse kaže naša prizadevanja le bob ob steno. Nič kolikokrat smo samo v našem glasilu že fotografirali ta ali oni zapuščen avto, pa te nadloge zato ni nič manj, pač pa ravno nasprotno! Čedalje več je zapuščenih pločevin. Na parkirišču blizu vrta Posavje, da bo stvar bolj vzgojna, že dve leti sameva ta stara železniška oziroma na pol železniška na pol pa avtomobilska prikolica, takoj za njo pa še razpadajoč avto. To prikolico so še pred leti uporabljali gradbeni delavci. V njej so občasno počivali, pa tudi malicali. Ko so utihnil gradbeni stroji, je začela samevati tudi prikolica, ki iz dneva v dan bolj razpada. Neznani lastnik avta pa je svojo rjasto pločvino na skrivaj parkirnil poleg razvaline. Bomo lahko v naslednji številki »Zbora občanov« zapisali, da nesnaga ni več?

Foto: NEVA ŽELEZNIK

nec maja, ponudili gospodarstvu SR Slovenije v sprejem navedene anekse, v katerih je določeno, da naj bi v obdobju 1982-1985 združevali za vseh pet SIS 10,5% od sredstev, ki jih OZD vlagajo v skladi in od pospešene amortizacije, so med drugim zapisali tudi:

»Aneksi k samoupravnim sporazumom o temeljnih planih zaenkrat ne rešujejo problema olajšav (npr. za izvoz) z morebitnimi diferencialnimi stopnjami za združevanje sredstev, kar bi v kratkem času, razpoložljivim za priprave aneksov, povzročilo nepremagljive težave pri izpeljavi združevanja in pri predvidevanju potrebne stopnje za združevanje. V pripravah za zakon o obračunavanju in plačevanju obveznosti za razvoj dejavnosti posebnega družbenega pomena pa bo proučeno tudi vprašanje olajšav, ki naj bi jih navedeni zakon enotno uredil.«

Vendar takšnega zakona do sedaj nismo sprejeli, niti ni predviden v programu dela skupščine SRS za leto 1982!

Ali so izvozne OZD resnično izigrane? Pri sprejemanju aneksov so gotovo upoštevale tudi besedilo, da bodo olajšave pač določene kasneje. O tem jasno govori tudi republiška resolucija za letošnje leto. Vendar je dejstvo, da olajšave pri združevanju od lanske pomladi dalje niso nikjer ne omenjene ne napisane.

S tem vprašanjem se je srečala skupščina občine Ljubljana Bežigrad že na svoji seji zbora združenega dela 29. junija 1981, prav tako pa je bežigrasjska delegacija sprožila delegatsko vprašanje na seji zbora združenega dela republiške skupščine 28. julija 1981. Odgovora vse do sedaj ni. Pač pa so prišla navodila o načinu obračunavanja obveznosti!

Izvozne OZD so upravičeno vznemirjene in njihova trditev, da so bile pri sprejemanju aneksov zavedene in izigrane ni iz trte zvita. Po drugi strani je tehtno tudi vprašanje kakšno težo in moč ima Resolucija o politiki izvajanja družbenega plana SRS v letu 1982, če njenih določil ne upoštevamo? Ali stimuliramo izvoz in izvozna prizadevanja samo na papirju? Stanje kakršno je sedaj vodi v intenzivno preračunavanje akumulacije izvoznikov.

Izvršni svet je na predlog Komiteja za družbeno ekonomsko odnose torej obravnaval to problematiko. Komiteje je predložil serijo sklepov in trdnih stališč med drugim tudi, da je potrebno opisano nasprotje nemudoma razrešiti. V nasprotjem primeru bi težko nasprotoval težnjam izvoznih organizacij, da v zakonitem roku in po predpisnem postopku odstopijo od aneksov Sporazumov o temeljnih planih SIS materialne proizvodnje. Komitej smatra, da je potrebno takoj uveljaviti določila Resolucije, saj je dejstvo, da sedanja navodila ne upoštevajo Resolucije.

Občinska skupščina je že pred več kot pol leta opozorila na vse to. Besedila aneksov so se izgovorila na novi zakon, ki naj bi rešil vprašanje olajšav. Sedanja situacija pa prav gotovo meče slabo luč na pro-

cese dogovarjanja in sporazumevanja.

Izvršni svet je sprejel naslednje sklepe:

- z nastalim položajem so izvozne usmerjene OZD prizadete, ker bo zaradi združevanja sredstev po aneksih sporazuma o temeljnih planih SIS materialne proizvodnje prišlo do prestrukturiranja njihove akumulacije;

- dejstvo je, da so bila v gradivih aneksov, ki so jih sestavljali ponudili v sprejem, vprašanja olajšav odložena na kasnejši čas ter da so izvozne OZD nanje trdno računale; - navodila o obračunavanju prispevkov za SIS materialne proizvodnje kažejo, da so sestavljali od obljubljenih olajšav odstopili ter da se izvozne OZD zato čutiljo zavedene;

- IS smatra, da tak način sporazumevanja pušča neugoden vtis na procese dogovarjanja;

- IS bo obvestil o nastalem položaju v združenem delu IS SRS, ter izvršne odbore SIS materialne proizvodnje, izvršne svete ostalih ljubljanskih občin ter izvršni svet skupščine mesta Ljubljane ter družbeno politične skupnosti občine Ljubljana Bežigrad.

Upajmo, da ne bomo čez nekaj časa ugotovili, da je vse skupaj ponovno zastalo v predalih republiških upravnih organov in navedenih SIS materialne proizvodnje.

Tema, koliko veljajo določila republiške resolucije je gotovo zanimiva za današnji čas, ko si zadajamo cilje, ki jih potem ne dosežemo in naloge, ki jih potem ne izpolnjujemo. Obljuba dela dolg. Tako pri sestavljalcih aneksov kot tudi pri zakonodajalcu.

Pa tudi pri nas vseh. Zato bomo o tem še nadalje poročali.

GORAZD RAČIČ

OBVEŠČANJE V ZDRUŽENEM DELU

Vsak dan dražje

V združenem delu pripisujemo obveščanju veliko vlogo. Čestokrat je to obveščanje tudi temelj odločanju kajti kako se sicer odločati, če nismo obveščeni in to po možnosti dobro obveščeni. Kljub renesansi v obveščanju v zadnjih nekaj letih, ko so v temeljnih in drugih organiziranih oblikah združenega dela vznikala nova glasila in ko smo z različnimi akcijami kot na primer »Tisoč delavcev - tisoč sodelavcev« dosegali znatne uspehe, pa nenehno draženje tiskarskih storitev, papirja, barv, filmov in ostalega sili glasila združenega dela v znatno manjši obseg, v manjšo kvaniteto in žal tudi manjšo kvaliteto. Marsikje se bodo zopet zavrteli ciklotilni valji in zopet se bodo vrnil »herojski časi«. Zaton pisanih barv in gladkih papirjev sam po sebi še ni tragičen. Bolj zaskrbljujoče za samoupravljalca pa bo, če bo to dober izgovor, da bodo informacije, ki jih bo poslej dobival znatno skrbene, da bodo tisti, ki so že zdaj želeli odločiti namesto njega še bolj »skrbeli« za to kaj bo zvedel in kaj ne. Krinka varčevanja bo dobrodošla predvsem tistim tehnokratskim in birokratskim strukturam, ki se bodo lahko izgovarjale, da pač ni sredstev za obveščanje in da je najvažnejše poslovati s čim manj stroški itd. Če bodo delavci-samoupravljalci šele na samih sejah delavskih svetov ali zborov dobivali gradivo za važne odločitve, ki naj bi jih sprejeli že čez deset ali več minut potem bo to samoupravljanje zelo in predvsem formalno, neresnično, temelječe le na prisotnosti nekaj neboljglenih dvigovalcev rok.

V obdobju stabilizacije je sicer nujno iskati čim cenejše, a tudi čim bolj funkcionalne rešitve. Obveščanje v združenem delu ne bi smelo biti nič slabše in nič manj pravočasno in nič manj obsežno, čeprav na slabšem papirju. Vse bi morali podrediti imperativu: obveščanje za odločanje. Če se na temelju »novih« oblik obveščanja lahko delavec prav tako dobro pripravi za odločitev, ki jih bo skupaj z drugimi moral sprejemati potem ni razloga, da so skrbni, ker ni več leska in blišča. Včasih sta lak in trde strani skrivale veliko bornost, resnico in kopice problemov, ki jih ni nihče reševal. Resnica je lahko poceni. Največkrat je skrb za »prelepo« zunanjost posledica slabe ali nikakršne vsebine.

Vse naštet, kar ovira obveščanje v združenem delu, bo jutri še dražje. Zato bi kazalo iskati takojšnje rešitve. Če bodo stroški za tiskanje tako skokoma naraščali bo potrebno resno proučiti predlog komisije za obveščanje in politično propagando pri bežigrasjskih sindikatih o tiskanju občinskega glasila za organizacije združenega dela, kar naj bi predvsem pomagalo organizacijam, ki tudi do sedaj niso imele svojih sredstev in načinov obveščanja.

Četudi so nekatere stvari danes dražje kot včeraj pa ne smemo skopariti, ko gre za delavca in naše odločanje.

BORUT POGAČNIK

DELEGATI SPRAŠUJEJO

Osem jih ni izpolnilo načrta

Na 44. seji zbora združenega dela, februarja letos, je delegat konference delegacij Zavoda za rehabilitacijo invalidov povprašal po razlogih, da osem bežigrasjskih organizacij združenega dela ni izpolnilo lanskega izvoznega načrta.

Občinski komite za družbenoekonomsko odnose je zbral podatke, ki so mu jih posredovale omenjene organizacije združenega dela. Elma je kot vzrok izpada izvoza navedla stalno pomanjkanje bakrene žice in bakelit, ki jih potrebuje prav za izdelavo tistih proizvodov, ki so namenjeni izvozu. Lani so nameravali izvoziti za 45.240.000 dinarjev, uresničili pa so le za 36.185.000 dinarjev izvoza.

Sestavljena organizacija združenega dela Iskra, delovna organizacija Avtomatika, tozdr. Naprave je kot vzrok za zastoj v proizvodnji in zato tudi polovično uresničene izvozne načrte navedla stalno pomanjkanje domačih in uvoženih surovin in reprodukcijskih materialov.

Tudi v Sestavljeni organizaciji Kemija, delovni organizaciji JUB, niso mogli lani uvoziti vseh potrebnih surovin in so zato od načrtovanih 1.023.000 dinarjev izvoza ustvarili le 710.000 dinarjev prihodka s prodajo na tujem trgu.

Enake težave so pestile tudi Sestavljeno organizacijo združenega dela Elektrotehna, delovno organizacijo Delta, ki je zato lahko tujim naročnikom prodala le za 24.678.000 dinarjev

svojih izdelkov, namesto za 68.250.000 dinarjev, kot so načrtovali.

V Tovarni kovinske galanterije niso popolnoma odgovorili na zastavljeno vprašanje. Povedali so le, da je celotna Tovarna kovinske galanterije kot delovna organizacija izvozni načrt izpolnila, ljubljanski tozdr. Kovinska galanterija pa ga ni, saj je od načrtovanih 7.370.000 dinarjev izvozila le za 4.643.000 dinarjev.

Gospodarsko razstavišče je med vzroki za neuresničeni izvoz navedlo, da svoj izvoz uresničuje le z oddajanjem razstavnih površin tujim razstavljalcem. Lani pa je zanimanje tujcev za sejmje pri nas upadlo, ker razstavljenih izdelkov niso mogli več prodati v takšni meri, kot prejšnja leta. Zato je gospodarsko razstavišče od načrtovanih 20.000.000 dinarjev, »izvozilo« le za 16.317 dinarjev.

Energoinvestovna delovna organizacija Tovarna transformatorjev je fizično sicer izvozila toliko, kot je predvidela, vrednostno pa izvozni načrt ni uresničen, ker, kot so navedli sami, eno plačilo še ni prispelo v takšnem roku, kot bi moralo.

Delovna organizacija GIP Obnova pa je priznala, da je bil cilj - izvoz za 180.000.000 dinarjev previsoko postavljen, saj bi morali za dosego take vrednosti izvoza kar 500 zaposlenih v tem tozdu delati v tujini. Izvozili so za 150.000.000 dinarjev.